

Kineska žrtva 1967. god. (gore)
i kineski vođa Mao (dolje)

NA KRAJU STOLJEĆA NASILJA I TERORA: CRNA KNJIGA KOMUNIZMA

KINA

dugi marš u mrak

U Kini je ubijeno oko 65 milijuna ljudi, u Vijetnamu jedan milijun, u Sjevernoj Koreji oko dva milijuna, u Kampučiji još dva milijuna...

Četiri godine rata protiv Njemačke i njezinih saveznika pružile su Staljinu i družini prigodu da posve uguše svako unutarne nezadovoljstvo i ujedno rasele "nepouzdan" narode, poput Poljaka, krimskih Tatara, povolskih Nijemaca, Čečena i Inguša. Ujedno je nastavljen genocid nad Ukrajinacima, Baltima, Moldavcima. Širenje sovjetskog imperija nakon svršetka svjetskog rata samo je proširilo područje neslobode, nasilja, terora i gladi. Zapadni su saveznici Sovjetima i njihovim satelitima vratili stotine tisuća bjegunaca i izbjeglica. Većina njih je pobijena bez suda ili bačena u logore, a samo manjina, po kratkom postupku, osuđena na teške robije.

Novopostavljeni komunistički upravljači u istočnoeuropskim i srednjoeuropskim državama pokazali su se izvršnim učenicima svoje sovjetske braće. Upravo kao što je svojedobno izjavio šef čehoslovačke KP, Klement Gottwald: "Mi smo partija čehoslovačkog proletarijata,

a naš je revolucionarni glavni komitet doista u Moskvi. A znate li što učimo u Moskvi? Tamo idemo da bismo od boljševika naučili kako se siječe glava takvima kao što ste vi. A vi znate, da su boljševici majstori tog zanata!"

Političke su protivnike čekale muke nezamislive i u srednjovjekovlju. U rumunjskoj mučionici Piteti u uobičajeni je postupak spadalo prisiljavanje robijaša da jedu svoj izmet. Posebno izabrane uznike tamničari bi "svako jutro podvrgavali 'krštenju' na sljedeći način: zagnjurili bi im glavu u posudu punu urina i izmeta, dok bi drugi zatočnici morali izgovarati formulu krštenja. (...) Jedan od takvih 'krštenika', nad kojim se ta metoda mučenja redovito primjenjivala, razvio je sljedeći način ponašanja: svakog bi jutro sam, dragovoljno, stavio glavu u kibl, na opće oduševljenje 'odgajatelja'".

Komunizam je u Europi sustavno i promišljeno primjenjivao azijske metode. Ono što su radili njegovi azijski sljedbenici, bilo je još

Hrvatski obzor, br. 212/V.

PODLISTAK (4)

strašnije. Osim u Sjevernoj Koreji, u koju je komunizam unesen na sovjetskim bajunetama u kolovozu 1945., tamo su komunisti došli na vlast samostalno, pa su izgradili i specifične političke sustave, kombinirajući marksizam, lenjinizam i nacionalnu predaju. Iako se autori priloga u *Crnoj knjizi komunizma* slažu s tim da korijene masovnih ubojstava u Aziji treba tražiti ne samo u komunističkoj ideologiji, nego i u dugoj, višestoljetnoj tradiciji nasilja, tamošnje su žrtve bile strahovite i dotad nezapamćene: u Kini je ubijeno oko 65 milijuna ljudi, u Vijetnamu jedan milijun, u Sjevernoj Koreji oko dva milijuna, u Kampučiji još dva milijuna...

Teror kineskih komunista dogodio se posve neovisno, čak ranije od staljinskoga "velikog terora". Već nakon 1927., u samim počecima revolucije, kineski su komunisti od procesa političkim protivnicima ("kontrarevolucionarima") pravili spektakl, koji je imao svrhu zastrašiti. "I smaknuća su se obavljala javno. Gledatelji su uzvicima 'Ubij! Ubij!' podjarivali pripadnike Crvene garde, koji bi žrtvu polako komadali, potom skuhalo i pojeli, ili bi prisilili članove obitelji da jedu komade mesa raskomadano osuđenika, a su ostali osuđenici to morali promatrati dok čekaju na vlastito smaknuće.

Na takve su bankete često pozivani i seljaci, koji bi onda jeli jetru ili srce bivšeg zemljoposjednika, dok bi se govornici redali pred nizom netom odsječenih i na štapove nataknutih ljudskih glava."

Zbog komunističkog su terora milijuni Kineza radije riskirali glavu bježeći na područje pod nadzorom japanskih okupatora, nego služili u Narodnooslobodilačkoj vojsci. Milijunima je brutalna japanska okupacija bila milija od "slobode" pod komunistima, koji su mjestimice iz taktičkih razloga paktirali s japanskim okupatorima kako bi u unutarnjem, građanskom sukobu nadvladali "kontrarevolucionarne" snage pod Čang Kai Šekovim vodstvom.

Čim su nadvladali protivnike i došli na vlast, komunisti su počeli s temeljitim "čišćenjem". Prema podacima same kineske KP, od 1949. do 1952. "likvidirana" su dva milijuna "bandita", a u koncentracijske je logore bačeno još toliko ljudi. Kineski Gulag zvao se Laogai, a kroza nj je prošlo oko 50 milijuna ljudi. Čitavih 20 milijuna nije dočekalo izlazak. Nisu svi bili "politički prijestupnici". Političkih je uznika 1955. bilo oko 80 posto, početkom 60-tih godina izjednačio se broj političkih i "običnih kriminalaca", a u sedamdesetima su potonji činili većinu.

Kuhali i jeli djecu

U logorima su, posebno u doba kulturne revolucije, primjenjivane metode kojima po okrutnosti nema premca. Zatvorenici su premlačivani, sakaćeni, izgledniji, vješani danima za ručne zglobove ili palce, živi pokapani, silovani, nabijani na kolac, prženi užarenim željezom, davljeni u septičkim jamama. Oslabjeli i izgledniji, za rad više nesposobni robijaši premješteni su u logore smrti, gdje je hrana bila još oskudnija, pa bi bi za kratko vrijeme poumirali. Osuda je ujedno značila obvezu na stalno denunciranje supatnika. Nađe li logorska uprava da je osuđenik prikrrio podatke ili spoznaje da netko "ne prihvaća volju narodnih masa", ovlaštena je produljiti tamnicu dok se ne "popravi". Tako su stotine tisuća osuda na petogodišnju robiju prerasle u doživotne tamnice. Partija ima dosta vremena, stalno se ponavljalo. Osobe jednom proglašene neprijateljima nisu čak ni nakon (vrlo rijetke) rehabilit-

Djeca stradalih roditelja u Sj. Koreji

Kim Il Sung 1980. god.

acije imale građanska prava, pa im je i dalje zabranjeno smjestiti se u gradu ili se vratiti u nj. Oni su, poput indijskoga kastinskog sustava, bivali trajno izopćenima, proglašeni nedodirljivima.

Nasuprot dugo vladajućoj predodžbi da je Mao ipak uspio "svakom Kinezu osigurati zdjelicu riže", maoistički je sustav izravno odgovoran za najveću glad koju je čovječanstvo zapamtilo, za veliku glad 1959.-1961. Mao je 1957/58. doradio plan "velikoga skoka naprijed", koji je obuhvaćao oduzimanje svakoga privatnog vlasništva, apsolutnu kolektivizaciju i zabranu života izvan zadruga. Zbog toga je čak i u onim dijelovima Kine koji su prije komunista izvozili žitarice, zavladao strahovita glad.

Totalitarizam kulturne revolucije

U bogatim sjevernokineskim pokrajinama "stopa smrtnosti je 1960. porasla na 68 posto (u normalnim vremenima bila je 15%), broj poroda se smanjio na 11 posto (nasuprot nekadašnjih 30 posto). Time se broj stanovnika u jednoj godini smanjio za šest posto od ukupnog broja, odnosno za dva milijuna. Partijci u Henanu, jednako kao i Mao, vjerovali su da sve zlo potječe otuda što seljaci skrivaju zito. (...) 'Hrane ne nedostaje. Žita ima koliko hoćete, samo - 90 posto ljudi ima ideoloških teškoća'. Stoga je u jesen 1959. zadržana prava vojna ofenziva protiv seoskog stanovništva. (...) Utamničeno je više od deset milijuna seljaka, od kojih su mnogi umrli od gladi. Donijeta je zapovijed da se sav kuhinjsko pokućstvo uništi, kako nikomu više ne bi palo na pamet da se sam hrani i da se u tu svrhu posluži zajedničkim dobrima. Zabranjeno je čak i loženje vatre, iako je vladala prava zimska hladnoća! Metode tlačenja bile su neopisivo brutalne: tisuće je zatočenika sustavno mučeno, djeca su ubijana i komadana, a njihova tjelesa korištena kao gnojivo. (...) U Anhuiju, gdje je objavljeno da će se 'crveni barjak viti, pa makar nad 99 posto mrtvih', partijski se kadar vratio dobroj staroj tradiciji mučenja užarenim željezom i pokapanjem živih ljudi. (...) U nekim je selima od gladi umrlo 50 posto žitelja, a nerijetko su preživljavali samo članovi partije, zahvaljujući mogućnosti zloporabe vlasti. Kao u Henanu, i u drugim je pokrajinama često dolazilo do

Klement Gottwald: "Mi smo partija čehoslovačkog proletarijata, a naš je revolucionarni glavni komitet doista u Moskvi. A znate li što učimo u Moskvi? Tamo idemo da bismo od boljševika naučili kako se siječe glava takvima kao što ste vi. A vi znate, da su boljševici majstori tog zanata!"

pojava ljudožderstva (vlast je službeno priznala 63 slučaja), a napose u obliku 'sporazuma' o zamjeni, kad bi roditelji sa susjedima zamijenili djecu da bi ih mogli pojesti".

Kanibalističkim se obredima nerijetko dokazivala i odanost revoluciji. Poznat je slučaj čovjeka osuđen na smrt, jer je na papiriću napisao rečenicu "Srušite predsjednika Maoa!". Kad je smaknut, pripadnici tajne policije rasjekli su mu lubanju i - pojeli mozak!

Teroristička je dimenzija sas-

tavni dio i kineskoga komunističkog sustava od samih početaka. Ipak, sav je taj teror zanemariv u usporedbi s eksplozijom nasilja koje je uslijedilo u deset godina tzv. kulturne revolucije. Najprije potaknut od strane središnjih vlasti, kotač nasilja stekao je vlastitu logiku i postao sam sebi svrhom. Mao Zedong je 18. svibnja 1966. objavio: "Nećemo prijateljstvo, hoćemo rat!" Kineski je tisak, vjeran animalizaciji neprijatelja koja je karakteristična za boljševizam, stvarne i izmišljene protivnike nazivao "miševima, koji trče po ulicama - ubijte ih, ubijte ih!"

Otpušteni su i u logore bačeni (ponekad i bez ikakva suda) desetci tisuća državnih službenika. Bivši veleposjednici pretvarani su u vučnu stoku i uprezani u plugove. Glavu je izgubilo više milijuna ljudi tako pretvorenih u životinje. Dok su mnogi na Zapadu pripadnike Crvene garde držali srođnicima buntovnih studenata, a mnogi se od tih studenata kitili Maovim slikama, u Kini su ljudi podvrgavani užasnim torturama, elektrošokovima, prisiljavani jesti izmet, klečati na komadićima stakla, odricati se vlastite prošlosti i vlastite obitelji. Samoubojstva su postala svakodnevicom. Bilo je mnoštvo slučajeva da su djeca umrlih robijaša dovođena u logore na izdržavanje ostatka kazne na koju su roditelji osuđeni.

Kampučija - zemlja neshvatljivih zločina

Još češći su bili slučajevi da se djeca odriču roditelja, da pljuju i premlaćuju oca i majku, ako su oni kojim slučajem pripadali "kapitalističkoj klasi" ili intelektualcima. Biti intelektualac značilo je zločin samo po sebi. Mao je govorio: "Kapitalistička je klasa koža, a intelektualci su dlaka koja na toj koži raste. Kad umire koža, ne mogu opstati ni dlake!" Od tada se riječ intelektualac nije izgovarala bez pridjeva "smrdljivi". Spaljeni su milijuni knjiga, bezbroj tisućljetnih rukopisa, uništene tisuće kulturnih zdanja, kazališta, stoljetnih hramova.

Istodobno s uništenjem vlastite nacionalne kulture, kineske su vlasti poduzele mjere za uništenje Tibetanaca, za genocid nad tim narodom. Iskazi svjedoka i materijalni dokazi potvrđuju istinitost svjedočenja Dalai Lame: "Tibetanci nisu samo strijeljani, nego i nasmrt premlaćivani, razapinjani, živi spaljivani, davljeni, sakaćeni, izgladnjivani, gušeni, vješani, živi pokapani, komadani i dekapitirani."

Posve nalik zbivanjima u Kini tekla je povijest komunističke vladavine u Sjevernoj Koreji (gdje i

Poznat je slučaj čovjeka osuđena na smrt, jer je na papiriću napisao rečenicu "Srušite predsjednika Maoa!". Kad je smaknut, pripadnici tajne policije rasjekli su mu lubanju i - pojeli mozak!

od samog su početka planirali provesti temeljit genocid nad svojim narodom. Njihova je bezobzirnost postala poznatom svjetskoj javnosti već u doba građanskog rata (1970.-1975.), ali će tek kasnije dostići fantastične razmjere. Pol Pot (pravim imenom Saloth Sar) i njegova družina odlučili su društvo neposredno, bez ikakva prijelaznog razdoblja, uvesti u komunizam.

Iako je svugdje obilježen krvlju i milijunima mrtvih, komunizam nigdje nije dosego takvo ubilačko savršenstvo kao u Kampučiji, bivšoj Kambodži. Vođe Crvenih Kmera, školovani u redovima KP Francuske,

od samog su početka planirali provesti temeljit genocid nad svojim narodom. Njihova je bezobzirnost postala poznatom svjetskoj javnosti već u doba građanskog rata (1970.-1975.), ali će tek kasnije dostići fantastične razmjere. Pol Pot (pravim imenom Saloth Sar) i njegova družina odlučili su društvo neposredno, bez ikakva prijelaznog razdoblja, uvesti u komunizam.

Svijet je šokirala potpuna evakuacija Phnom Penha odmah nakon zauzimanja: u roku od 24 sata stanovnici su morali napustiti grad. Na red su došli i ostali gradovi. Građanstvo je preseljeno u ionako siromašna sela. Međutim, smisao nije bio u naseljavanju provincije, nego u uništenju identiteta, obitelji i svakog oblika veza među ljudima. Novopridošli nisu sa starijima smjeli ni razgovarati, a kamoli sklapati brakove. U obitelji i među rodbinu sijano je nepovjerenje. Roditelji su odvajani od djece i rastavljeni. Majka koja bi pokazala brigu za sudbinu svog djeteta postala je sumnjivom u očima Partije. Ljudi se suđeni pod optužbom da su protivnici režima ili "agenti CIA-e" (tako je agentima CIA-e proglašeno 40.000 od ukupno 70.000 žitelja jednog okruga!), a režim je počivao na fanatiziranoj vojsci djece unovačene u dobi od dvanaest godina.

Istrijebljena su čitava sela. Skupa s optuženim muškarcima redovito su ubijani žena i djeca, nerijetko čitava rodbina. Ubijeno je između 40 i 50 posto pripadnika kineske i vijetnamske manjine, te 48,6 posto kambodžanskih katolika. Iste mjere poduzete su i protiv muslimana: u vrijeme najveće gladi, kad je riža racionirana na četiri čajne žlice po osobi na dan, a 25 grama na crnom tržištu stajalo 100 američkih dolara, muslimani su prisiljavani uživati u svinjetini.

Propisan je način odijevanja (crna odora dugih rukava, zakopčana do pod grlo), a zabranjen je svaki oblik nježnosti, svade, prepirke, psovke, pritužbi. Zabranjeno je plakati. Zabranjena je i bolest, jer je bolesnik proglašen odgovornim za to što je Partija izgubila mogućnost korištenja njegove radne snage.

Ime neprijatelja Partije zabranjeno je spomenuti. On nema pravo na grob, ni na uspomenu. Ukratko, zabranjeno je sve što nije izriječno dopušteno, a praktično nema zločina za koji nije moguće izreći smrtnu kaznu. Ona, radi štednje, u pravilu nije izvršavana strijeljanjem: najmiljeniji oblik egzekucija je razbijanje lubanje željeznim motkama. Na drugom mjestu je vješanje, a na trećem gušenje uz pomoć plastične vrećice.

"U Demokratskoj Kampučiji nema zatvora, sudova, sveučilišta, gimnazija, nema novca, pošte, knjiga, nema športa, zabave... Dan od 24 sata ne dopušta dokolicu. Svakodnevnica je organizirana ovako: 12 sati fizičkog rada, dva sata za jelo, tri sata odmora i izobrazbe, sedam sati sna. Živimo u divovskom koncentracijskom logoru. Nema prava. O svakom djeliću našeg života odlučuje Angkar!" (Angkar je javni naziv za prikrivenu KP Kampučije).

"Za zemlju koju gradimo", proglasili su Crveni Kmeri, "dovoljan je milijun revolucionara. Ostali nam ne trebaju. Radije ćemo zaklati deset prijatelja, nego jednog neprijatelja ostaviti na životu!" Kambodžanski su komunisti možda ozbiljnije od svojih kineskih drugova shvatili Maove riječi: "Najljepše pjesme pišu se na čistom papiru!"

(Nastavlja se)

TOMISLAV JONJIĆ

Pol Pot (1970.) i žrtve Crvenih Kmera u Kambodži